איוף דיעזע צײטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן,
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט,
װײטצנער בולװאר נומ׳ 29,
װאהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פעסטער צײטונג

דיעזעס בלאטט ערשײנט
דרײמאל װאכענטליך
מאנטאג, מיטטװאך אונד פרײטאג
אונד קאסטעט
פיר אסטערײך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען עסטר. װע.
האלביעהריג 4 גולדען עסטר. װע.
פירטעליעהריג 2 גולדען עסטר. װע.

פירס אױסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. א. װע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. א. װע.
פירטעליעהריג 2 גולד. 25 קר. א. װע.

Nr. 79 זעכצעהנטער יאהרגאנג
פעסט, פרײטאג יח תמוז התרמ״ד.
Pest, den 11. Juli 1884

אײנע ערנסטע מאהנונג.

דעם שורנאליסטען, דער זײנע אױפגאבע ניכט אלס פריװאלעס שפיעל בעטראכטעט, װאנדערן פאן דעם ערנסט אונד פאן דער װיכטיגקײט זײנער מיסיאן דורכדרונגען איזט אונד װײס דאס מאנכעמאל אײן [illegible] פיעל באזעס אנגעריכטעט אם שטאנדע איזט, קאסטעט עס אימער אײנען שװערען קאמפף, בעפאר ער זיך צום נידערשרײבען זאלכער נאכריכטען ענטשליעסט, װעלכע געאײגנעט זינד בעאונרוהיגונגען אין דיא הערצען צו טראגען. װאס זאלל ערסט שרײבער דיעזער צײלען זאגען, דער פיר זײנע גלױבענסגענאססען שרײבט, דיא ער מיט אללען [illegible] ליעבט, דיא זײנע פאמיליע בילדען, דערען יעדעס מיטגליעד איהם טהײער איזט? געװיסס, זיא האבען קײנע אהנונג דאפאן, [illegible] [illegible] דער דא פ פ ל [illegible] [illegible] איזט [illegible], אבער [illegible] אײנע [illegible].

עס איזט ניכט אױסמאגליך, — אונד [illegible] [illegible] עס אױס [illegible] הערצען — דאסס דאס איבעל, װעלכעס זײט [illegible] טאגען אין [illegible] פראנקרײך צאהלרײכע אפפער פאָדערט, אינזער פאטערלאנד ניכט הײמזוכען װירד. הײטע איזט יעדאך דיא לאגע אײנע זאלכע, דאס װיר אונס איבער דען שליממסטען פאלל געפאסט מאכען מיססען. דיא כאלערא, אונד װען זיא איך, [illegible] [illegible] מאגע, דיא [illegible] איבערשרײטען זאללטע, װירד ניכט [illegible] אנריכטען, װיא אין פריהערען פאללען. דיא [illegible] איזט הײטע פיעל [illegible] אלס זיא פריהער װאר; [illegible] איזט דיא [illegible] אײנע [illegible], אונד דיא [illegible] [illegible] פאן דער [illegible] געגען דיא [illegible] אונד [illegible] [illegible] [illegible]. דאס אין [illegible] [illegible] דער קראנקהײט [illegible] [illegible]. [illegible] דאס מאן שאן אין פראנקרײך [illegible], [illegible] דיא [illegible] פאן דער כאלערא [illegible] [illegible] ניכט [illegible] קאננטע, אונד [illegible] ניכט צום [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] מאן פאן דער כאלערא צו [illegible] [illegible] איזט. װען װיר אונס אלזא צו דען נעטהיגען [illegible] [illegible], דאנן װירד דיא כאלערא [illegible] פיעל פאן איהרער [illegible] [illegible], אבער פ א ר ב ע ר ײ ט ע ן מיססען װיר אונס!

אין [illegible] אונד [illegible] [illegible], [illegible] איזט [illegible] [illegible] נאך [illegible] [illegible] סמירנא [illegible] [illegible]. עס װאר דיא כאלערא אין אײנער [illegible]. דער טירקע [illegible] [illegible] אין דיא [illegible]. דיא כאלערא [illegible] אונד [illegible] דעם [illegible] מאנגע, דאס זא אין סמירנא ניכט מעהר אלס הונדערט אפפער פאָדערן װערדע. דער טירקע פערטרױטע דיעזעס פערשפרעכען, ער מאכטע יעדאך באלד דיא װאהרנעהמונג, דאס דיא כאלערא ניכט איהר װארט געהאלטען, דענן אלס דיא [illegible] סמירנא פערליעס, האטטע דיא צאהל דער טאדטען בערײטס 500 ערדרײכט. אײנעס טאגעס ערבליקטע דער מוזעלמאן װידער דיא כאלערא: דיא האסט מיך געטײשט, שפראך ער צו איהר, [illegible] דיך, אנטװארטעטע דיא כאלערא: איך האבע ניכט מעהר געפאָדערט אלס 100 אפפער, דיא איבריגען האבע ניכט איך געטאדטעט. װער דען? פראגטע דער מוזעלמאן פערװאונדערט. ד י א פ ו ר כ ט, לױטעטע דיא אנטװארט.

פורכט איזט אלזא דורכאױס ניכט אם פלאטצע; אם געגענטהײל, [illegible] אונד [illegible] [illegible] [illegible] דער געפאהר [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], אבער [illegible] [illegible] [illegible].

דאס גראססטע [illegible] [illegible] [illegible] דיא [illegible] אין דער לעבענסװײזע [illegible] װערדען. דען [illegible] צו [illegible] איזט אין דיעזען צײטען [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] מוס [illegible] דיא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] װערדען. מאן טרינקע מאסיג, װאהרענד דעם עססען אונד ענטהאלטע זיך דעם טרינקענס, זאװײט עס מאגליך איזט, אױסערהאלב דער מאהלצײטען. דאס געטראנק זײ פריש אבער אין קײנעם פאללע אײזקאלט. אלס געטראנק בײ דען מאהלצײטען איזט [illegible] צו עמפפעהלען. דאס דער איבערמאסיגע גענוס פאן [illegible] געטראנקען אין דיעזען צײטען דיא [illegible] [illegible] נאך זיך [illegible], [illegible]. עס מוס [illegible] [illegible] װערדען, דאס דיא שפײזען, [illegible] מאן [illegible], ניכט פאן [illegible] [illegible] זײן [illegible], [illegible] [illegible] מאן [illegible] [illegible], דיא ניכט גאנץ פריש זינד, אונד הײטע זיך פאר דעם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. מאן בעװאהרע זיך פאר ערקעלטונג, בעזאנדערס דעם [illegible] אונד דער [illegible]. דאס טראגען פאן פ ל א נ ע ל ל ל ײ ב ב י נ ד ע ן איזט אײנע זעהר גוטע פארזיכטסמאסרעגעל, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. פאר [illegible] [illegible] [illegible] קאנן ניכט גענוג געװארנט װערדען, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] פאן דען [illegible] [illegible]. דאס לעבען אױף דעם לאנדע איזט [illegible] אונד [illegible] אלס דאס לעבען אין דער שטאדט; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] אלס [illegible] געגען דיא כאלערא, [illegible] מאן [illegible], אונד איך װארנע דיא [illegible] פאר דען [illegible] דער מאַרקטשרײער. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איזט עס [illegible] זיך פאן דער [illegible] [illegible], װענן עס דאס װעטטער גע-

שטאטטעט מיססען דיא פענסטער אימער אפפען זײן, בעזאנדערס איזט דיעס אבענדס אונד מארגענס דרינגענד נאטהװענדיג. יא, עס איזט זעהר צו עמפפעהלען, אױך װאהרענד דער נאכט, דארט װא עס מאגליך איזט, װענינסטענס אײנען פענסטערפליגעל אפפען צו לאססען. אפט באדען אונד אפט פרישע װעשע נעהמען, איזט אײנע א ו נ ע ר לאסליכע נאטהװענדיגקײט — אונד אױך ערלױבטע װעשע [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] צו לאססען, דאס [illegible] דאס [illegible] דעם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איזט, איך בין איבערצײגט, דאס דיא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

דיא [illegible] [illegible]. דער [illegible] איזט נאטירליך אײנע דער [illegible], אלס [illegible] אונד [illegible] [illegible] [illegible] מיט דיא [illegible] פאן [illegible] [illegible] [illegible] װערדען. צו [illegible] [illegible] איזט עס ד ר י נ ג ע נ ד ג ע ב א ט ע ן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אונד [illegible] [illegible] [illegible] צו [illegible] [illegible] [illegible]. אין דיא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (100 [illegible] [illegible] [illegible], 200 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], װענן מאגליך, צו [illegible] [illegible] ניכט, מיט [illegible] צו [illegible]; װענן אױך דאס ניכט מאגליך איזט, זא מאגען אױך דיעזע מיט אײנער [illegible] [illegible] [illegible] װערדען. אללעס װאס אונרײן איזט אונד [illegible] [illegible] [illegible], מיט [illegible] [illegible] אדער [illegible] [illegible] [illegible] געמאכט װערדען.

אונד נון נאך אײן װארט איבער דאס טרינקװאססער. אם אללערבעסטען װארע עס, װענן יעדערמאן [illegible] [illegible] טרינקען מאכטע. [illegible] [illegible] אױף דער [illegible] [illegible] ניכט אין דער לאגע זינד דעם צו [illegible], זא [illegible] [illegible] [illegible] דאפאר [illegible], איזט [illegible] [illegible] צו טרינקען, א י ן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] װ א ס ס ע ר איזט. [illegible] [illegible] דער [illegible] איזט, [illegible] [illegible] איזט [illegible] װאססער. [illegible] איזט דאס [illegible] דעם [illegible] [illegible] [illegible], אם אללערבעסטען איזט [illegible] [illegible] [illegible], דער [illegible] דעם [illegible] [illegible] [illegible] צו טרינקען אין דער לאגע איזט.

דיעס [illegible] [illegible] [illegible] דיא [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אלס [illegible] [illegible] [illegible].

איבער דיא יודענפערפאלגונגען אין רוסלאנד.

דיא פעטערסבורגער „נאװאסטי“, אײנע דער גראססטען, פערברײטעטסטען אונד אײנפלוסרײכסטען רוסישע צײטונגען, פעראפפענטליכט בעציגליך דער [illegible] [illegible] אין [illegible] [illegible] [illegible]:

פערנאמענט — מגילת סאראנאסס געגאנגען — גיעדרעגעשריעבען. דער שטיל אונד דיא אבפאס־סונג דער ערצאהלונג ערגאנגערן זעהר אן דיע־יענינע דעם בוכעס עסטר; אם 18־טען שבט איז־נעם יעדען יאהרעם ווירד דיא מגילת סאראנאססא פאהרגעטראגען. דיער פאלגט אין קורצען וואהרטען דער אינהאלט. „עס גאב אין סאראנאססא 5000 יידען אונד 12 סינאגאגען. זא אפט עס דעם קאניגע נעפיעל דורך דאס יודענפיערטעל צו קאממען, איל־טען איהם דיא יודען. פאן דען ספרי תורה בעגלי־טעט, עגשגעגען. אלס דיא ראבבונען דיעזע זעטצע פיר איינע עגטוויהונג ערקלערטען, בעשלאסען דיא אין ציטפאס מיט לעערען בוכזען*) אונד דען אנדערען פערצערגעגען. דער סרים איהמצעהען אונד דיא ראללען אין דער סינאגאגע צו בעלאס־סען. אין געטיפטער יודען, חיים מאמי, געגאנגען מארראס. בעגאבריכטיגטע העפען דען כאגיר, יעלכער זיך דער טראטאבע פערגעגיסטערן יאהל־טע, אים דיא שילדערען צו בעשטראפען. אבער דיא פאריעהונג בעשטעטצט דיא יודען. אם פאראבענד איינעס בעריחס אנגעמעלדעטען בעזוכעס דעם כאגיגס ערשיען דער הילדיגע פראפעט אליהו בים שמש חיים ברוך אים טרימע אונד געבאט איהם דיא ספרי תורה, יעלכע בעריחס איהם דען בוכ־סען גגאממען יאהרען יאהרען, יעדער הויגיגע צו לעגען. חיים בעאיילטע זיך דיעזעם בעפעהל נאכ־צוקאממען אונד עבענזא געשאה עס מיט דען עלף אנדערען שמשים דער אנדערען סינאגאגע. — אם נאכסטען טאגע אים איינגעבליגע דער פראפעסאר ערשען דער כאגיג אין בעגלייטונג דעם פערר־הערם מארראס אונד יינעם האשמאאס. דיעם זיך דיא בוכסען אפפנען איהר גגען זיי, עייאראטען פאגד ער דאריין דיא ספרים. דער כאגיג ליעם מאר־ראס האנגען, יא עס אהשריש מיט המי גיטראה, איבערשטעגע דיא יידען מיט יאהלטאטען אונד בעפיעהל דיא יידערנדע דריא יאהרען פאן אללען שטיעדי. צוי ערגאנגענהייט אי דיעזער בעגעבע־הייט, האבען דיא יידען דען 18־טען שבט פיר זיך אונד אידיר נאכקאממענשאפט איינגעזעצט.“ יאם דאפיר שפריכט, דאס דיעזע יאגע איינע איהם מארישע טראטאבע בעריחס, איזט, דאס אנדערע פאמיליע, נאמענס סאראנאסס, יעלכע זיך אין מעלאסבא אונד סמירנא גיעדערגעלאסען, גליים־אללס דאס פעסט דעם 18־טען שבט פיערן.

דער בעשאנדטע חיים איזעדעם בראטעם געשטאטעט אים ח״ י ט ע יעדער נעבט, געבסט דען צאהלבריעפ. יעטטען ערגאנגענען דעם טא־געם, איהר אינזעדע „געשיכטע דער יידען אין אי־נגאר“ פארטיזעטצטען.

*) דיא ספרי תורה יאהרדען בייא דען שפנישען יודען אונד נאך הייטע אים איינגע אין בוכזען געהאלטען

ווארד ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנ־טען אונד פריינדע זיך מיט איהרען צישריפטען נור די־רעקט אן אונזערע רעדאקציאן צו ווענדען אונד דיא אדרעססע אומסער דייטלך וויא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואטצנער בולוואר נומער 29.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפטסבעריכט.

ד י א ע ר נ ט ע. דער שנעטט פאן וויי־צען אונד קארן האט בעריחט אם גאנגען לאנדע בעגאנגען אונד זיך דיא איסזיכטען אם אללגעמיינען צייטלך בעפריעדיגענד. דיא אפטערן רעגענגיסס אים מאנאט יני אונד דיא דאריין פאלגענדע וארמע אונד טראקעגע וויטטערונג דא בען זעהר גינסטיג. איין דיא קאנגיגלונג דער זאאטען איינגעווירקט, ליידער האט אבער דער האסט אים וויטצען וויעדער פיעל שאדען אנגעריכ־טעט. וואס איין דאס שלעסלכע ערגעבנים דער ערנטע גגייים איינען גאנטהיילגען איינפלוס הא־בען ווירד. דיא פאבסונג ווירד הייער נכט נור אין פערשיעדענען לאנדטהיילען, זאנדערן אויך אין גאנזע אנאלאגיע גגענגעדען. אין מאנכען גגענגע־ווערד פערשיעדען איספאללען. אין מאנכען גגענגע־דען האבען איבערשוממענען אונד האגעלשלאגע בעדיטענדען שאדען אנגעריכטעט. אים אללגעמי־נען זינד דיא לאנדווירטע אונד גגרטנערען אלע דער אנזיכט, דאס וויטצען איינע ציעמליך גוטע מיטטעלערנטע גגבען ווערדיג, אונד דאס אין בעדיטענדער טראגספארט נאך דעם איסלאנדע מאגלוד זיין ווירד. ווענגער גגסטיג איזט דאס ער־גגבנים דער כארנגרנטע, ווילכע אין איינעם טהיי־לע דעם לאנדעם שאן בעגעגנעט איזט. ווייט איז גגלייפגען בעריכטען איזט דיא קוואליטאט דעס זעלבען ציעמליך שאן, דאגגען כאממט דיא קוואנ־טיטאט מיט איינער שווארכען מיטטעלערנטע גלייך. ווערד פערשיעדען איזט דיא גגרסטגגרנטע איס גגפאללען. וויטטערגגרסטע איזט אין פיעלען גגגגנ־דען גגראטהען, דאגגען ווירד זאממטגגרסטע נור אין שווארכעם ערטראגנגס גגבען דעם דאפער דא־בען דיא אים יני גגפאללענען רעגען. זעהר גגע־נטצט אונד לאסט זיך אין דאפער איין איינע מיטטעלערנטע דאפפען. קוריוזע עגטוויקלט זיך אים גאנגען ווערד גגט אונד שטערקט זא כראפ־טיג. דאס זעלבסט איינגע יאבען וואהמער אונד טראקקענער וויטטערונג מיגגען גאנטהייל בריגגען ווירד. אים גאנגען גגאממטן ווירד דאס אחד 1884 אין אינגאנזן יאהל נכט צו דען הייבען ערגעבאה־דען צאהלען, דאך ווירד דער כארגגעטראגע אים מערהין אלס בעפריעדיגענד בעטראכטעט ווערדען דורפפען. —

פעסטער פריזע.

נעטטיידיג-נעטטפפס. ווייצען וואר גגפפטערן וויעניג צו מארקטע גגבראכט. דער פערקייף וואר שוואך, 8000 מעטע־צגנטנער וואורדען פערקויפט.

ו ו י י צ ע ן טהיים. 100 מטצ׳. 80 קילא 10,05 גול גולד׳ 800 מעטע־צגנטנער 79 קילאגראמס —10. גולדען, 100 מעטע־צגנטנער 79 קילאגראמס 9,97½ גולדען. — פ ע ס ט ע ר כ ר א ד ע ן 100 מעטע־צגנטנ׳ 78.4 ק. 10. גול. 100 מעטע־צגנטנער 79.5 קילא 10. גולדען. — וויינבור־גגר 300 מעטע־צגנטנער 78.8 קילא 9,92½ גולדען. — בעטשקערגקער 300מעטע־צגנטנער 78.8 קילא 5.90 גולד. וואלאכישער 100 מעטע־רצגנ׳ 75 קילא —9. גולדען. — דעטטא 100 מעטערצגנטנער 75.8 קילא 9.10 גול. — (אללעס פער 3 מאנאטע.)

האפער 7.80—8.15 גולד.

רעפס פער אייגנסט־בעפעטמעער ל׳ י צו 13—13½ גולד.

פרעסבורגער שלאכט פיעהמארקט. דער אייפ־טייעג איין דעס פרעסבורגער פיעהמארקטס פאם 7־טען ד. מ. בעטרעגט 2061 שטיק. דאפאן ווארען 1290 אינגאריישע, 582 פאלנישע אונד 189 דייטשע. דיא פרייזע ווארען: אינגאריש 58 — 63,50 גולד, פאלנישע 58 — 61 גולד, אונד דייטשע 58—63. גולדען. (אללעס פער 100 קילא.)

ו ו י נ ע ר פ ר י ז ע.

שפריטטס 29,25—29,50 גולדען פער 10000 ליטער פערצענט.

ו ו י נ ע ר שלאכטפיעהמארקט.

דער אייפטייעג איין דעס ווייענער שלאכטפיעהמארקטס אם 7־טען ד. מ. בעטרעגט 2408 שטיק. דאפאן ווארען: 818 אינגאריישע, 749 פאלנישע אונד 839 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאגראמס: אינגאריישע מאסט־אכסען 56 — 63. גולד. פאלנישע 56 — 60. גולד. אונד דייטשע 58—63 גולד.

פריאנטווארטלכער רעדאקטער: מאקס סאבאלטשי.

ארנאלד ראָזען׳ס גראבשטיין־לאגער

בודאפעסט, וויטצנערשטראססע נ״י 14

עגגגאנצער דער ראדאלשטראסע, אונד לאנדשטראסע

אים אריגינאל הייזע

עמפפיהלט זיך אללען עגגגן, ווילכע דיא טרייפיגע פפלייכט דעם גראבשטיין־וועטצענס צו ערפיללען האבען. זעהר שאנע גראבשטיינע אים מארמאר אונד גראנים אין גראסטער אויסוואהל. קלייגקטע גראבזיינגגן, זעהר שאנע שריפטען מיט עכטער פ ע ר ג א ל ד י נ ג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

(אם שבת אונד יי״ם אויש גגשפערדט.)

☞ איין פעלאנגען ווירד אין אללגעמיינער פריי־קוואנט איינגעזענדעט.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען נאך אינגאריישער	קילאגראם	פער 100 קילאגראם
	75	—.—
„	76	9.25 — 9.30
„	77	9.30 — 9.35
„	78	9.40 — 9.45
„	79	9.50 — 9.55
„	80	9.60 — 9.65
„	81	—.— — —.—
פעסטער־בארען	75	—.— — —.—
„	76	9.50 — 9.55
„	77	9.60 — 9.65
„	78	9.70 — 9.75
„	79	9.85 — 9.90
„	80	9.95 — 10,—
„	81	—.— — —.—
וויטצענווער	75	—.— — —.—
„	76	9.50 — 9.55
„	77	9.60 — 9.65
„	78	9.70 — 9.75
„	79	9.85 — 9.90
„	80	9.95 — 10,—
„	81	—.— — —.—
ט ה י י ס	76	9.60 — 9.65
„	77	9.70 — 9.75
„	78	9.80 — 9.85
„	79	9.90 — 9.95
„	80	10.— — 10.05
„	81	—.— — —.—

פ ר י כ ט ע		פער 100 קילאגראם
קארן		70—72
גערסטע מארן		60
שיפר		62
האפער		7.90 8.10
קוקורוזן באנאטע		6.60 — 6.55
דעטטא אנדערע		6.50 — 6.55
הידזע		7.75 — 8.25
וויצען	פער דעכסט	9.87
	יולי־אייגוסט	—.—
		—.—
		6.53
		—.—
		6.96
		—.—
		13½

זאך מעהל		
		g. kr.
נומער	0	18 40
„	1	17 90
„	2	17 40
„	3	16 50
„	4	15 20
„	5	15 20
„	6	14 70
„	7	14 —
„	8	13 60
„	8½	12 80
דער זאך צו 100 קילאגראם		
מיט זאך פייא באדען		
שפריטטס אדער מעטאדע פיעסטענעס		32 25
„ נייע „ קראטאפעל		28 25

מורז-טאבעללע פאם 8. יולי

ג ע ל ד ס ו ר ט	g.	kr.
וולגער-אייגע	100	
דוקאטן	5	76
עסטערייכ.-אונגאריש 8 גולדען שאלד.		
שטיק	9	70
דייטשע ריי״כסבאנקנאטען	59	60
20 מארק-שטיק	11	93
פאטיע ריטער	1	21
	—	—
ל א ז ע.		
1854 נר. לאז פ. שטיינע. שטאאט-לאז	125	25
1860 נר. לאנדע	135	20
רייטע לאנדע	144	
1864 נר. לאז צו 100 גולדען	168	25
רייטע	168	
טאאט יינגאטשיינע	39	—
פרעמדע-לאז	20	80
קרעדיט-לאז	176	—
טלאי-לאז	45	—
דאנו-דאמפפשיף-פפארטיי-לאז	—	—
אינגערלאנד-לאז	19	—
דעלעגרייטע-לאז צו 10 גולדען	19	—
בארבאדיר לאז	18	—
אפנער-לאז	41	50
פאלפי-לאז	38	75
וויזאלא-לאז	18	75
מאלא-לאז	56	—
אלאגענער-לאז	21	50
סט.-גענאאז לאז	48	50

ל א ז ע	g.	kr.
פאנאריטי לאז צו 20 גולדען	23	50
פרינסעסער לאז 100	128	—
רייטע 50	68	—
וואליששיין-לאז 20	29	25
וויינגרעטץ 20	38	25
אינגאריש.פרינטענ.לאז צו 100 גולד.	115	10
פרייבורגער-לאז	114	80
וויינגרעטץ	126	—
אפטער פאלענגרייס.לאז	—	—
ו י ע ר ט פ אפ י ע ר.		
אינגאריש פאלענגרייס 6%	122	05
רייטע צו 4%	91	—
אינגאריש פאפיר-רענטע	88	30
אינגאריש ווייגגרונדאפטענגען	101	50
פרעמדע פאפיר	101	—
וויענגרייניש	101	25
גאליציש	101	—
בוקאווינא	100	35
אינגאריש אייזענבאהן-אלקטען	143	25
וויינגרעטץ.אלקאלינען.אלקטען	99	—
פפאנבריעפע דער אינגאריש.בארען.		
קרעדיט צו 5% פרעצענט	—	—
דער אינגאריש דיפפעריקען פאנד צו 5% פרעצענט	101	—
דער אינגאריש אללגעמיינען פאנד.		
קרעדיט.אנטהעלע צו 5% פרעצ.	102	—
דער פפפ.בארען 5%	—	—
נאר.-פפפ.בארען 5%	96	50

Eigenthümer Wittwe Frau M REIS. Verantwortlicher Redacteur: MAX SZABOLCSI. Budapest, 1884. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

נער זעהר דורסטיג. געוואָרפן אונד טראָטען אין דאס קאָפּעלעניו, אום זיך איינע קליינע ערפרישונג געבען צו לאָסען. דיזעס פאָרגעהען ערבמטעטע דען קראַנקען אייפּ האָכסטע, ער שפּראַנג אויף, וואָרף דיא הענקען אב אונד ראַנטע דאַפּען, דיא ענטוטצטען טראַגער פערפאָלגטען איהן, אללין, זיא קאָנגטען דען ווייטעגד דאַפאָלגפערגען ניכט איגהאַלען. אין אַרצט, דען מאַן דעם מאַנגע אם זעלבען אבענד אין דיא וואָהנונג זאַגדטע, גאַב דיא אבערראשונגד ערקלאַרונג אב, דאס דער אויס גיעבעגע שייס, אין זעלבען דאס רעגגען דען פאַ צעגטעטע, דעזוועלבען ווייערער הערגעשעללט האבע.

י (דאס טירקישע בלאטט „טאַרין") פערפאָסגטליכט דיא, ווערצייט אויך פאַן אונס מיטגעטעילטע, ערקלאַרונג, וועלכע דיא דייטשען האבענען פאַר קורצעם ביא איהרער פערזאַמלונג אין בערלין, בעצוגליך דער אבראַלל שפּאַטגעפונדענען ווידערפאָלגונגען אבגעגעבען האבען, וואָביא גלייכצייטיג בעשלאָסען וואָרדע, איינען דעסבעצגלכען אייפּרוף אן אללע שטאאטען אין פערשיעדענען שפּראַכען צו ערלאָסען, דאס גענאַנגטע טירקישע בלאטט מאַכט הייצע פאָלגענדע בעמערקונג: נאַכדעם אינזערע יידישען מיט בירגער אינטער דער רעגיערונג וועגען מאעסטאט דעם סולטאַנס אבריל האמיד, אין פאָלגער פייר דייט לעגען אונד פאַן אייגען דער טירקען קיינער לייא פערפאָלגונגען אייסגעזעטצט זונד, זא איזט עס שאדע פיר דיא אידרען אייפּיף אויך אין טירקישע שפּראַכע אבערזעטצען ואללען, דא דיעס דורכאיס פיר דיא טירקיא ניכט נאַטהווענדיג איזט.

י (דיא יידען אין שפּאַנגען אין מאַדריד (דייטשטאַדט שפּאַנגען) ווידד דער „יידישען פרעססע" געשריעבען: זיט דעם שרעקליכען יאָהר 1492, אין וועלכעד דיא פערטרייבונג זאַמטליכער יידען אים שפּאַנגען ערפאָלגטע, בין אין דיא יינגסטע פערגאַנגענהייט, האט זיך קיין יידע אין שפּאַנגען נעהערגעלאַסען. דיא פאַן אַנגע פערדינאַנד אונד קאַנגין איזאבעלא ערלאַסענען גע זעטצע בלייבען בין צום יאָהרע 1869 אין קראַפט אונד מאַכטען דיא אנזעדלונג פאַן יידען אנמאַלך. זיט דעם אים יאָהרע 1869 דיא קאָנשטיטוציאָן ערלאַסען אונד דיא רעליגיאָנספרייהייט פראָקלאַמירט וואָרדע, וואָהנען איינגע הונדערט יידען אין דען פערשיעדענען שטאַדטען שפּאַנגענס צערשטרייט. אלס אים יאָהרע 1881 קאָנג אלפאָנס XII. דען יידען דיא ריקקעהר נאך שפּאַנגען געשטאַטטעט, אים זא דאס פאַר פיר יאָהרהונדערטען אן אידרען אהנען בענאַנגענע אינרעכט גוט צו מאַכען, צאָג איינע

זיך פייער מעלדעטען. ו

ביז יעטצט האט עס אימטער געהייסען, דיא יודען זויגען דאס פאלק אויס, ראפפען אללעס אין איהרע האנדע, ביז דאס גוטע פאלק דיא געדולד פערליערט אונד זיך אויף דיא יודען שטירצט. נון אין נישני-נאווגאראד קאנן מאן פאן דיעזער אויסרעדע קיינען געברויך מאכען. ניעמאנד ווירד בעהויפטען קאננען, וויא מאן דאס ביי דען קראוואללען אין זיד רוסלאנד אימטער געטהאן האט, דיא יודען זעלבסט זייען שולד דאראן, דאס זיא אויסגעפליגדערט אונד היגגעשלאכטעט ווערדען. אין נישני-נאווגאראד, וויא איבערהויפט אין גאנץ גראסרוסלאנד, לעבען נור זעהר וועניגע יודען, אונד וועגן אויך נאך זאפיעל וואהגען מאכטען, פאן דיעזען יודען ווירד ניעמאנד בעהויפטען קאננען, דאס איהר לעבענסוואנדעל דאס פאלק פערביטטערט. (אין גראסרוסלאנד דירפען נור זאלכע יודען וואהגען, וועלכע סאלדאטען וואריען, אונד דאנן איין האנדווערק אויסאיבען) אונד דאך פלינדערט מאן אין נישני-נאווגאראד דיא יודען עבענזא וויא אין זיד-רוסלאנד.

יא נאך ארגער, מאן ערמארדעט מאנגער, פרויען אונד קינדער. וועגן דעם זא איזט, דאנן קאננען דיא אנגעפיהרטען ערקלארונגען אויך ניכט אויף אנדערע קראוואללע אנגעווענדעט ווערדען. מאן שלוג דיא יודען איינפאך דעסהאלב, וויל זיא יודען זינד, וויל דער פאבעל וייס, דאס דער יודע פאגעלפריי איזט, דען מאן אונגעשטראפט שלאגען קאנן. עס איזט בעקאננט, דאס זאוואהל אין באלטא, אלס אויך אין יעליססאוועטגראד דאס מארבען ערדיבטעט אונד פערברייטעט וואורדע, אלס אב דיא יודען איין כריסטליכעס קינד בעהופס פערוועגדונג דעססען בלוטעס ביי אירגענד איינער איהרער ריטועללען צערעמאניען געשלאכטעט האטטען. יעטצט אבער ווינד בעקאנטליך זאוואהל דיא אסטערן, אלס אויך דיא אנדערען איזראעליטישען פייערטאגע פאראיבער, אונד עס גאב דאהער ניכטאיינמאל איינען פארוואנד צו איינעם מארדגעריכטע. פאלגליך קאנן זיך דאס נאמליכע וואגן אימטער אין יעדער בעליעביגען שטאדט ערייגנען. — אונד דאס איזט עבען דאס שרעקליכע. געבילדעטע לייטע וויססען עס בערייטס לאנגסט, דאס זיטדעם מאן ניכט אויף דער פאלטער פאלשען געשטאנדניססע ערפרעססען דארף, זאלכע בעשולדיגונגען אימטער דאמיט ענדען, דאס עס זיך הערויסשטעללט, דאס דיא אנגעקלאגטען אונשולדיג וואריען אונד דאס זיא דיא אפפער דער באזוויללינקייט, דער דוממהייט אונד דעם אבערגלויבענס זינד. געבילדעטע לייטע וויססען, וויא דאס מארבען פאן דער פערוועגדונג דעס כריסטענבלוטעס דורך דיא יודען ענטשטאנדען איזט. דיעזע בעשולדיגונג וואורדע פאן דען היידען געגען דיא כריסטען געריכטעט, וועלכע אין דאס יודען געגאנגט וואורדען, וויל דיא ערסטען כריסטען עבען יודען געוועזען זינד. דיא אנקלאגע לויטעטע, דאס דיא אנהאנגער דעם היילאנד (ניצרי) צור פערזאהנונג פיר זיין פערגאססענעס בלוט אימטער אין דען אסטער-פייערטאגען איין היידנישעס קינד אבשלאכטען, אונד הונדערטע פאן כריסטען וואורדען אין פאלגע דיעזער אנקלאגע ערמארדעט. איזט דיא אנקלאגע וואהר געוועזען? ניין. אונד דאך האבען זיא דיא היידען געגלויבט, עבענזא וויא דער פאבעל הייטע דיא בלוטאנקלאגע געגען דיא יודען גלויבט. שפאטער, אנפאנגס דעס מיטטעלאלטערס. וואורדע דיעזע אנקלאגע פאן דען כריסטען געגען דיא יודען אויס רעליגיאזעם האססע, אויס פערזאנליכער באזהייט אונד שפאטער וועגען געשאפטליכער קאנקורדענץ אנגעווענדעט. דיא כריסטען בעגאנגען פאן דען יודען דאס צו ערצאהלען, וואס דיא היידען געגען דיא כריסטען, דיא זיא יודען נאננטען, ערפונדען האבען. מאן האססטע דיא יודען אונד וואר בערייט, אללעס וואס געגען זיא געשפראכען וואורדע, צו גלויבען, אהנע צו וויססען, דאס איינע זאלכע בעשולדיגונג דען ריטועללען בריבען דער יודען ווידערשפריכט, אינדעם דענזעלבען דיא פערוועגדונג דעס בלוטעס צו דער שפייזע שטרענגע פערבאטען איזט. אין פאלגע דעססען ביא איהנען אויך דאס פלייש איינע בעזאנדערע וויזע הערגעריכטעט ווירד. עס זינד אלזא מאסרעגעלן צור אויפקלארונג אונד צירעכטווייזונג דעס פאלקעס נאטהווענדיג. דאס דיא בעשולדיגונג, דאס דיא יודען כריסטליכע קינדער טאדטען, פאלש אונד באזוויללינג זייא, איבערגענס איזט עס אויך דאס געזעטץ זעלבסט, וועלכעס דיעזע קראוואללע פעראנלאסט. נור דיא פאמיליען דער יידישען סאלדאטען זא לויטעט דאס געזעטץ, האבען דאס רעכט, אין גראסרוסלאנד צו לעבען. דאס פאלק אינטערעססירט זיך אבער ניכט דאריס, וואס אין דען פאססען דער יודען שטעהט. עס וייס נור זאפיעל, דאס דער יודע קראפט דעס געזעטצעס אין ניכט גלייכבערעכטיגטעס וועזען איזט, עס וייס, דאסס דאס וואהגען אין דען אינגערען גאווערנעמענטס דען יודען פערבאטען איזט. וויא אינטערשטעהען זיא זיך אלזא אין נישני-נאווגאראד אדער קיסטראמא צו לעבען? דאס איינציגע מיטטעל, וועלכעס היער העלפען קאנן איזט — ד י א א ב ש א פ פ י נ ג ד ע ר א י ס נ א ה מ ס ש ט ע ל ל י נ ג ד ע ר י י ד ע ן א י נ ד ד י א ג ל י י כ ב ע ר ע כ ט י ג י נ ג ד ע ר ז ע ל ב ע ן מ י ט ד ע ר ש ט א מ מ ט ב ע פ א ל ק ע ר י נ ג.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (כ א ר ט ה ו ם, ג א ר ד א ן א ו נ ד ד ע ר ט א ה ד י.) ניעמאנד וויס הייטע, וואס מיט דיעזען דרייען געשעהען איזט. איינע לעטצטע נאכריכט בעהויפטעט, גארדאן וואדע פאן זיינען אייגענען לייטען ערשלאגען וואורדען, וויל ער צוויא פאשאס, דיא אים געהיימען מיט דעם מאהדי פערהאנדעלטען, הינגריכטען ליעס. אין דער שטאדט זאלל היערויף איינע רעוואלוציאן אויסגעבראכען זיין, וועלכע מעהרערע וואכען דייערטע, אונד אין וועלכער גארדאן אונד זיין אנהאנג דאס לעבען איינגעביסט האבען זאללען. דיא זעגרייכע פארטייא האט היערויף דען מאהדי מאהאמעד-אכמעד אין דיא שטאדט בערופען, דער אויך קאם אונד דיא שטאדט אהנע שווערטשטרייך אין זיינע געוואלט בראכטע. איינע אנדערע נאכריכט וויל דאפאן וויססען, דאס כארטהום איינע לאנגע אונד שווערע בעשטירמונג הורכמאכען מוסטע, בעפאר עס דעם מאהדי געלונגען איזט, דורך פערראטה דיא שטאדט איינצונעהמען. גארדאן זאלל נאך דיעזער נאכריכט פאם מאהדי זעלבסט ענטהויפטעט וואורדען זיין. פאן אנדערער זייטע ווירד דער פאלל כארטהומס איבערהויפט אין צווייפעל געצאגען. — מיט וועלכעם פאנאטיסמוס דיא אראבער אן דען מאהדי האנגען, בעווייזט פאלגענדעס ביישפיעל, וועלכעס דער לאנדאנער „דעלי טעלעגראף" פעראפפענטליכט: אם לעטצטען פרייטאג אינטערהיעלט זיך אין קאירא איינע גרופפע מאהאמעדאנער, דיא זיך איבער דען מאהדי ניכט עהרערביטיג איסערטע; אלס איין אראבער אויס דעם סודאן אויף דיא גרופפע מיט דעם רופע לאזשטירצטע: איך וויל זיין וועריך פערגיבטען, אהנע זיינע אנקונפט אבצווארטען, מיט דיעזען וואורטען צאג ער זיין מעססער אונד שטאך זעכס פערזאנען ניעדער, עהע ער פעסטגענאממען ווערדען קאננטע. — „איבער דיא שלאכט ביי דעבבאה מעלדעט איין קארעספאנדענט דער „דעלי נוא", דאס דיא אייפשטאנדישען נאכדעם זיא צוריקגעשלאגען וואורדען, 3560 טאדטע צוריקגעלאססען האבען. דיא בעזאטצונג דעבבאהס בעשטעהט אויס ווילדען, קריעגערישען באשי-באשוקס.

* (ג ע ר ע ט ט ע ט.) אין בעריכטערשטאטטער איינער ענגלישען צייטונג שרייבט איבער פאלגענדען מערקווירדיגען פאלל, דעססען צייגע ער אין מארסעלל געוועזען. דערזעלבע זאס אם 4-טען דיעזעס אין איינעם קאפפעהויזע, דא קאמען פיער סאנטאטס-סאלדאטען, וועלכע אויף איינער באהרע איינען כאלערא-קראנקען אינס שפיטאל טריגען. אין פאלגע דער גראסען היטצע ווארען דיא מאנ-

---

פ א ל י ע ט א ן.

דיא אפפער דער קאבאלא.

היסטארישער ראמאן אויס דעם 17-טען יאהרהונדערטס.

(17-טע פארטזעטצונג.)

„דאנן ווירדע ער דיר דיא קונדע דאפאן ניכט ביז צום שבת אויפגעשפארט האבען," זאגטע מיהורמאה, „אן וועלכעם נור ליכט אונד פריידע אום אונס וואלטען זאללען. איין הייטערעס וואָרט איזט עס, דאס ער צו דיר רעדען וויל, דא- מיט ער דיר דיא וואנגע דעם פעסטעס פערטעהרע. — וואהסט דוא הייטע סאבאטהאי?"

„ער גאב מיר אונטערריכט. דייט איינינען טאגען בע- מערקטע איך איינע זעלטזאמע פעראנדערונג אן איהם. זיין אויגע גליהט צווייילען מיט איינעם אונאויסשפרעכליכען אויסדרוק אויף מיר, זיינע האנד ציטטערט. וועגן ער דיא סיינינע בעריהרט. ער שפריכט ניכט מעהר צו מיר, וויא צו איינעם קינדע, וויא ער עס פריהער געטהאן. הייטע האט ער דען נעגענשטאנד דעם אונטערריכטעס אבגעבראכען אונד ערצאהלטע מיר דאפיר שאנע שוערליכע געשיכטען, וויא דיא ענגעל איינסט אויף ערדען געוואנדעלט אינטער דען שטערבליכען אונד מיט איהנען פערקעהרט. דאס וויא אבער דיא טאכטער דערזעלבען געליעבט אונד איבער איהנען דען הימטעל פערגעססען האטטען. דא שפראך ער זא דיכטעריש שאן, וויא קאניג סאלאמאן אים האהען ליעדע (שיר השירים) וואס מאג ער פארהאבען? וואס מאג איהם פעהלען?"

„פערשטעהסט דוא איהן ניכט, אונשולדיגע טויבע?" פראגטע מיהורמאה. „ער ליעבט דיך! דריימאל גליקועליגע יונגפרויא, דער האהע יינגלינג, דער צום בעגליקקער, צום בעפרייער יינעס פאלקעס ערקארען איזט, בעשענקט דיך מיט זיינער ליעבע. היל דיר, דוא ווירסט דעם מעססיאס קינדער געבארען אונד דיין געשלעכט ווירד איבער דאס פרייע איזראעל הערשען ביז אין שפאטעסטען צייטען."

טאמאר וואר מיט דעם פורפור יונגפרייליכער שאאם איבערגליהט; אבער קוים האטטע מיהורמאה אויסגערעדעט, אלס דיא טהירע דעס הויזעס געאפפנעט אונד דעם אלטען דאווידס שטימטע פערנאממען וואורדע. דיא מארכען שפראנגען אויף אונד איהם ענטגעגען, אונד: „געזעגנעטער סאבבאטה!" לויטעטע דער וועכסעלווייזיגע גרוס.*)

נאכדעם דער גרייז דען ביידען מארכען דען זעגען ערטהיילט האטטע אונד איבער דען רוסטענדען וויין פאן ציטערען, דאס געבעט דעם קידוש געשפראכען האט, וואורדען דיא שפייזען אויפגעטראגען. אונד ראזאנעס איבערליעס זיך מיט פראהער לוינע דעם געגוססע דער עדלען גאבען. איבער דעם עססען זעלבסט וואורדען וועניג וואָרטע געוועכזעלט, אבער זאבאלד ראזאנעס געזאטטיגט וואר, בעגאנן ער מיט וויכטליכער הייטערקייט: „צוויערלייא האבע איך מיט דיר צו רעדען, טאמאר. אונד נאך דעם אויסשפרוכע דעס ראבבי אקיבא, זאלל מאן פאן צוויא דינגען אימטער דאס וויכטי- געדע צוערסט פארנעהמען. זא מאגסט דוא דענן וויססען, דאס מיר עהרענפאללע אונד פארטהיילהאפטע אנטראגע געמאכט וואָרדען זינד, דיך צו פערהייראטהען." אונד אלס

*) דער גרוס דער אריענטאלישען יודען אם סאבבאטה לויטעט ניכט וויא ביי אונס „גוט שבת!" זאנדערן „שבת ברוך!" געזעגנעטער סאבבאטה!

אב ער טאמאר'ס ערבלאססען ניכט בעמערקטע, פוהר ער נאך איינינען אויגענבליקען פאָרט: „דיא צייט איזט הערא- נעריקט, דאס דוא איינעם מאננעס וייב ווערדעסט. אונד איך דארף דיא ווינשע אונד אנערביעטונגען מעהרערער מיינער פריינדע ניכט לאנגער צוריקווייזען. איך זעלבסט זעהנע מיך נאך איינעם שוויגערזאהן, דער דיך בעגליקט אונד אין מיינעם הויזע וואהנט, ביז איך צו מיינען פאטערן איינגעהען ווערדע. מיין האנדעלספריינד מאזעס האלינוא האט פיר זיינען צווייטען זאהן חנניא אום דיך אנגעהאל- טען, אויך צאדוק דע קורבאנא האט מיר דען וואונש אויס- געשפראכען, דיך אלס שוויגערטאכטער צו בעזיטצען. דער ארצט יודא סאיטהאן טראגט דיר זיינע האנד אן, דער כאכאם האסדאי קאהען האט זיינען רייכען פעטטער מאזעס חיים אן מיך אבגעשיקט. דאך איך פאן אויסוואהל בע- געהרט מאן דיך צור עהע."

„גענוג, מיין פאטער! גענוג!" ריעף דאס מארכען מיט וועניג פערהעהלטער בעשטירצונג; „עס זינד איהרער שאן צו פיעל."

„וואהלאן, זא וואהלע דיר איינען אויס פאן דען זאהגען אונזערער שטאדט, פריפע איהן זא לאנגע דוא וויללסט, אונד דאנן וואהלע ארער פערוויף איהן."

„איך מאג ווערער פריפען נאך וואהלען. איך פער- ווערפע זיא אללע אים פאראויס," פערזעטצטע טאמאר מיט אנגסטליכער האסט.

„עס ניממט מיך וואנדער, דאס דיך איינע זא פראהע באטשאפט ניכט ערפרייט. דוא זיעהסט איינע שאאר יונגער מאנגער זיך אום דיך בעווערבען אונד ווענדעסט דיך פאן איהנען. דיינע שוועסטערן וואהלטען מיט פריידען, אלס